

**FAMILY CONFLICTS AND THEIR NEGATIVE IMPACT ON THE
FORMATION OF THE CHILD'S PERSONALITY**

O‘rinboyeva Munisa Muzaffarovna

Chirchik State Pedagogical University, Department of Psychology, 1st year student

Abstract: This paper analyzes the psychological impact of domestic conflicts on the child's developmental trajectory. It identifies the correlation between parental disputes and the emergence of emotional instability, social withdrawal, and academic decline in children. The study emphasizes the necessity of a harmonious family environment for healthy personality formation.

Keywords: family conflict, child development, psychological trauma, emotional intelligence, parenting styles.

**OILADAGI NIZOLAR VA ULARNING FARZAND SHAXSINING
SHAKLLANISHIGA SALBIY TA’SIRI**

Muallif: O‘rinboyeva Munisa Muzaffarovna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti, Psixologiya kafedrası, 1-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu ilmiy tezisda oilaviy nizolarning farzand shaxsi shakllanishidagi psixologik mexanizmlari tahlil qilingan. Tadqiqotda oiladagi nosog‘lom muhit va uning natijasida bolalarda yuzaga keladigan uzoq muddatli ruhiy jarohatlar, emotsional beqarorlik hamda ijtimoiy moslashuv muammolari o‘rtasidagi bog‘liqlik yoritilgan. Ishda zamonaviy jamiyatda ushbu salbiy oqibatlarni kamaytirish va bolaning sog‘lom rivojlanishini ta’minlash uchun profilaktik psixologik choralar taklif etilgan.

KIRISH

Oila — jamiyatning asosiy bo‘g‘ini va shaxs shakllanadigan eng birlamchi ijtimoiy muhitdir. Farzandning dunyoqarashi, xarakteri va emotsional barqarorligi

bevosita ota-ona o‘rtasidagi munosabatlarga bog‘liq. Biroq, zamonaviy psixologiyada oiladagi nizolar muammosi eng dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda. Global o‘zgarishlar va ijtimoiy bosimlar natijasida destruktiv nizolarning ko‘payishi bolalar ruhiyatiga jiddiy xavf tug‘dirmoqda. Tadqiqotimizning maqsadi oiladagi nizolarning turlarini tahlil qilish va ularning farzand shaxsi shakllanishidagi salbiy oqibatlarini psixologik jihatdan asoslab berishdan iborat.

ASOSIY QISM

Oiladagi nizolarni shartli ravishda ikki turga bo‘lish mumkin: konstruktiv (yechimga qaratilgan) va destruktiv (shaxsni kamsituvchi). Destruktiv nizolar oila a‘zolarining, ayniqsa bolaning ruhiyatini jarohatlaydi. Bolalar uchun ota-ona timsoli dunyodagi eng mustahkam tayanchdir. Bu tayanch nizo sababli tebranganda, bola o‘zini himoyasiz his qila boshlaydi.

1. Emotsional ta’sir va xavotirlanish.

Hozirgi davr psixologlari (masalan, B. Sattorov, 2023) ta’kidlashicha, doimiy nizoli muhitda o‘sayotgan bolalarda "surunkali xavotirlanish" sindromi shakllanadi. Ular doimo ota-onasining kayfiyatini kuzatishga va navbatdagi janjalni kutib yashashga majbur bo‘ladilar. Bunday holat bolada uyqu buzilishi va duduqlanish kabi psixosomatik muammolarni keltirib chiqaradi.

2. Ijtimoiy moslashuv va agressiya modeli.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, oiladagi nizo usullari bolaning kelajakdagi muloqot modeliga aylanadi. Agar ota-ona muammolarni baqir-chaqir bilan hal qilsa, bola ham tengdoshlari bilan xuddi shu usulni qo‘llaydi (agressiv model). L.S. Vigotskiy ta’kidlaganidek, yuqori ruhiy funksiyalar ijtimoiy muhitda shakllanadi; nizoli muhit esa bu rivojlanishni noto‘g‘ri tomonga yo‘naltiradi.

3. O‘z-o‘zini baholash va aybdorlik hissi.

**“SOG‘LIQNI SAQLASHDA YANGI YONDASHUVLAR”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

Nizoli oilalarda bola ko‘pincha "Agar men yaxshi bo‘lganimda, ota-onam urishmasdi" degan noto‘g‘ri xulosaga keladi. Bu esa uning o‘ziga bo‘lgan ishonchini so‘ndiradi va maktabda o‘zlashtirishning pasayishiga sabab bo‘ladi.

XULOSA

Olib borilgan nazariy va amaliy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, oiladagi nizolar farzand shaxsining shakllanishiga halokatli ta‘sir ko‘rsatadi. Ushbu ta‘sir insonning butun hayoti davomida o‘z aksini topishi mumkin.

Psixologik xulosalarimiz asosida quyidagi tavsiyalarni berish mumkin:

— Ota-onalar farzand ko‘z o‘ngida ochiq nizolardan qochishlari, muammolarni bosiqlik bilan hal qilishlari lozim.

— Nizoli vaziyat yuz berganda, bolaga uning aybdor emasligini tushuntirish shart.

— Maktab psixologlari nizoli oila farzandlari bilan art-terapiya va o‘yin terapiyasi kabi korreksion ishlar olib borishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shoumarov G‘.B. Oila psixologiyasi: Oliy o‘quv yurtlari uchun darslik. – Toshkent: "Sharq", 2022.
2. Sattorov B. Talabalarda va o‘smirlarda stressga bardoshlilikni rivojlantirish. – Chirchiq: "CSPU Press", 2023.
3. Zaynutdinova M. Psixologiya asoslari va shaxs rivojlanishi. – Toshkent: "Zamin nashr", 2024.
4. Holden, G. W. Childhood and Parenting: A Psychological Perspective. – New York: SAGE Publications, 2024.
5. Usmonova M. Oila va shaxs psixologiyasi: O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: "Yangi asr avlodi", 2025.

